

Spiegelkarperproject Twentekanaal

Monitoringsrapport september 2012

Karper Studiegroep Nederland regio Oost

Datum: 26 september 2012
Auteur: Christian Hummelink

Voorwoord

Voor u ligt de tweede rapportage in het kader van het Spiegelkarperproject (SKP) op het Twentekanaal. In de eerste rapportage van eind 2011 werd verslag gedaan van de allereerste SKP-uitzetting op het Twentekanaal, een mijlpaal in de roestige karperhistorie van deze slagader van Twente.

Inmiddels zijn we ruim een half jaar verder en begint zich stukje bij beetje een beeld te vormen van het effect van deze uitzetting. Stukje bij beetje is wellicht al overdreven, want we zijn nog niet eens een volledig groeiseizoen verder. Toch zijn er al de nodige spiegelkarpertjes teruggedvangen door enthousiaste karpervissers. De gegevens over deze terugvangsten treft u aan in dit rapport. Daarnaast doen wij een poging om één en ander te duiden, de cijfers zeggen immers niet alles. Mijn wiskundeleraar hanteerde hiervoor vroeger de volgende gevleugelde uitspraak: 'Je hebt leugens, je hebt grote leugens en dan heb je nog statistiek...'

Met bovengenoemde kanttekening in het achterhoofd kan ik toch mededelen dat de analyse van de vangstgegevens één van de zaken is die een SKP zo bijzonder maken. Het kunnen volgen van individuele exemplaren om zo iets te kunnen zeggen over groei, trekgedrag en gezondheid van spiegelkarpers maakt een SKP tot een zeer interessante bron van studie. Het verstrijken van de tijd zal enkel leiden tot meer uitgezette vissen, meer terugvangsten en niet in de laatste plaats meer inzichten. Wij blikken als KSN regio Oost dan ook vooruit en verheugen ons op de verdere voortzetting en monitoring van het project!

Namens de Karper Studiegroep Nederland regio Oost wens ik u veel leesplezier,

Christian Hummelink

Inhoudsopgave

UITZETTING 2011	4
MONITORING.....	5
Terugmeldingen.....	5
Terugmeldpercentage.....	5
Sluismigraties.....	6
Migratie	7
Groei	8
OPVALLENDE TERUGMELDINGEN	9
NATIONALE TOPCOMPETITIE KARPERSVISSEN.....	12
UITZETTING 2012.....	13
DANKWOORD	14

Uitzetting 2011

Op 10 december 2011 heeft de eerste van vijf uitzettingen in het kader van het Spiegelkarperproject op het Twentekanaal plaatsgevonden. Tussen 2011 en 2015 zal jaarlijks 390 kilogram (1 kg per hectare) spiegelkarper uitgezet worden op de verschillende sluispanden van het Twentekanaal. In tabel 1 zijn de cijfers van de uitzetting in 2011 als geheugensteun weergegeven.

Twentekanaal 2011	Pand 1 Eefde-Delden (inclusief zijtak Almelo)	Pand 2 Delden-Hengelo	Pand 3 Hengelo-Enschede
Aantal hectare	290	51	43
Aantal kg	290	51	43
Aantal vissen	153 stuks	30 stuks	24 stuks
Gemiddeld gewicht	1895 gram	1700 gram	1792 gram

Tabel 1: De uitzetting van 10 december 2011 in cijfers

Zoals afgesproken met de betrokken instanties zijn alle uitgezette vissen gemeten, gewogen en gefotografeerd. Deze gegevens zijn opgeslagen in de database van het SKP om zo de volledige monitoring van terugvangsten mogelijk te maken.

Het meten, wegen en fotograferen van de uizetspiegelkarpers vormt de basis van een succesvol gemonitord SKP

Monitoring

Nu we met het SKP op het Twentekanaal ruim een half jaar onderweg zijn, kan er een voorlopige balans opgemaakt worden. De belangrijkste input hiervoor zijn de terugmeldingen van vissers. Wanneer zij op het Twentekanaal een spiegelkarper vangen kunnen ze een foto van de linkerflank van deze vis voorzien van de vangstgegevens opsturen naar skp@ksnregiooost.nl. Wij verwerken deze gegevens vervolgens in onze database. De terugvangst wordt gekoppeld aan een uitzetfoto en de gelukkige vanger krijgt een mail terug met hierin informatie over de betreffende vis. Om het terugmelden van spiegelkarpers te stimuleren zijn er leuke prijzen mee te winnen.

Terugmeldingen

Om met het goede nieuws in huis te vallen: De teller met het aantal terugmeldingen begon al vrij vlot na de uitzetting te lopen en staat inmiddels op 38 stuks! De belangrijkste cijfers zijn terug te vinden in tabel 2.

Monitoring SKP Twentekanaal 2012	Pand 1 Eefde-Delden (inclusief zijtak Almelo)	Pand 2 Delden-Hengelo	Pand 3 Hengelo-Enschede
Uitgezette vissen	153 stuks	30 stuks	24 stuks
Terugmeldingen	22	14	2
Unieke terugmeldingen	20	10	2
Terugmeldpercentage	13 %	33 %	8 %
Sluismigraties	3	1	0
Grootste afstand tot uitzetspunt	14 km	5 km	0 km
Gemiddelde afstand tot uitzetspunt	6.1 km	4.9 km	0 km
Gemiddelde lengtegroei	6.7 cm	4.4 cm	7.3 cm
Gemiddelde gewichtstoename	972 gram	257 gram	1650 gram

Tabel 2: Terugvangstgegevens van het SKP op het Twentekanaal. Vangstlocatie, lengte en gewicht zijn niet bij alle terugmeldingen bekend. Gemiddelden zijn derhalve berekend over de beschikbare gegevens.

Terugmeldpercentage

Natuurlijk is het lastig om in dit vroege stadium van het project al iets zinnigs te zeggen over het terugmeldpercentage. Bovendien is er een gigantische spreiding in het terugmeldpercentage waar te nemen bij de tot nu toe in Nederland lopende SKP-en. Om toch een idee te geven: de lichten uitzetspiegels die wat terugmeldingen betreft voorop lopen halen een percentage van tussen de 50 en 55%. Uiteraard loopt dit percentage de eerste jaren van het project op om na een jaar of 6 a 7 te stagneren. Om ook de keerzijde aan te geven: er zijn projecten die na deze 6 a 7 jaar nog steeds niet boven de 10% zitten wat terugmeldingen betreft.

Het bovenstaande in ogenschouw genomen kunnen we stellen dat het terugmeldpercentage van het SKP op het Twentekanaal in ieder geval niet slecht is. Welke kwalificatie er dan wél aan het percentage gegeven kan worden zal de toekomst moeten uitwijzen.

Sluismigraties

Dat de karpers op het Twentekanaal in staat zijn om de sluizen te passeren en dit ook met regelmaat doen is onder de vaste kanaalvissers zeker geen geheim. We waren dan ook zeer benieuwd wanneer de eerste sluismigratie binnen ons SKP een feit zou zijn. Verrassend genoeg kregen we al in maart kort achter elkaar twee meldingen binnen van reislustige karpers. Het warme water dat bij de Akzofabriek in Hengelo wordt geloosd oefent blijkbaar een grote aantrekkingskracht uit op onze beschubde vrienden, want deze twee vissen werden een goede drie maanden na hun uitzetting in Goor op maar liefst 14 kilometer van het uitzetpunt gevangen, in Hengelo dus!

Toch heeft in dezelfde periode ook een vis de omgekeerde weg bewandeld, want een in Delden boven de sluis uitgezet exemplaar werd eind maart een dikke vier kilometer onder de sluis teruggevangen. Tot slot kregen we in mei nog een melding binnen van een in Goor uitgezette vis die werd teruggevangen net bóven de sluis in Delden.

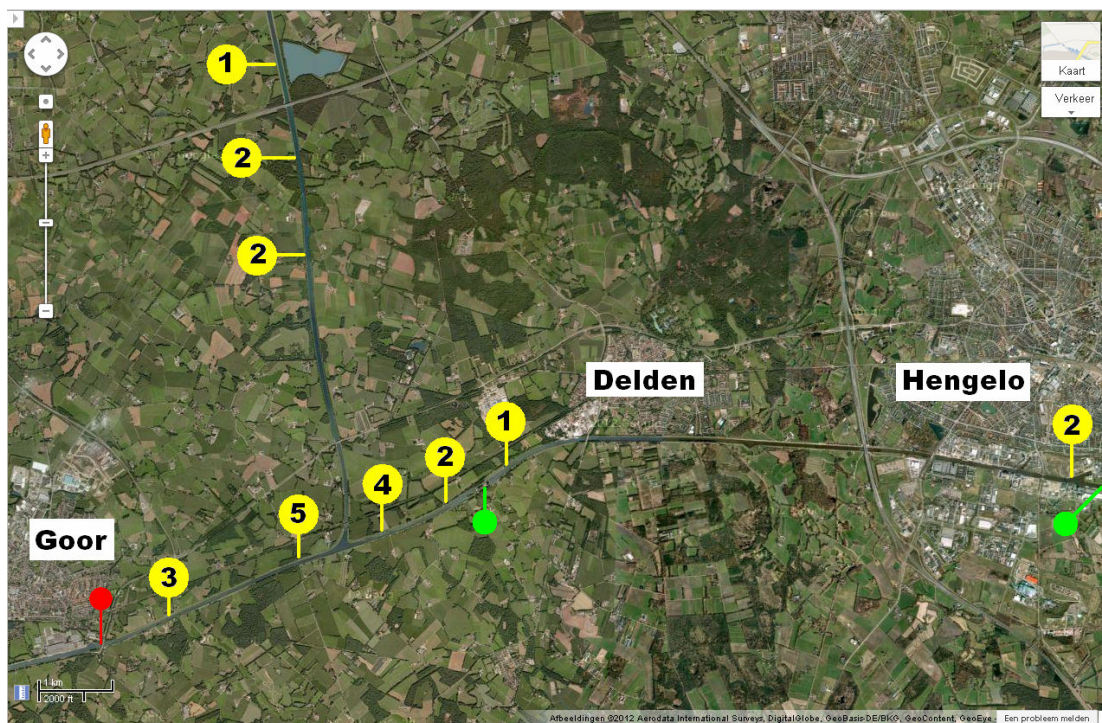
Het geweld van het schutwater en de enorme vrachtschepen vormen voor karpers geen belemmering om de sluizen in het Twentekanaal met regelmaat te passeren

Migratie

Naast de sluis migraties is het uiteraard interessant om te kijken naar de algehele migratie van de uitzetspiegels. Op pand 2 en 3 is qua gezwommen afstanden weinig bijzonders te zien. Niet verwonderlijk gezien de relatief geringe lengte van deze panden. Een vis zal dus een sluis moeten passeren om echt afstanden te maken. Wellicht zal de monitoring in volgende jaren hier een duidelijker beeld van schetsen.

De terugmeldingen op pand 2 komen vrijwel allemaal uit de omgeving Hengelo. Dit is niet geheel verwonderlijk, aangezien hier door de Akzo zoutfabriek verwarmd water wordt geloosd. Dit werkt tweeledig. Aan de ene kant trekt dit warme water karpers aan, aan de andere kant weten karpervissers de weg naar dit warme water in de koude maanden van het jaar altijd goed te vinden en wordt hier dus veel gevestigd.

Kijkend naar pand 1 is er echter al wel een opvallende trend waar te nemen. Om het één en ander wat meer inzichtelijk te maken zijn de meldingen op TK1 schematisch weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: Migratie van spiegelkarpers uitgezet in Goor (het uitzetpunt is in rood weergegeven) op pand 1 van het Twentekanaal. In geel zijn de ruwe locaties van de terugvangsten weergegeven, met daarin het aantal gevangen vissen per locatie. De groene pins geven respectievelijk de sluis van Delden en Hengelo weer.

Wat opvalt is dat er nog geen enkele melding binnen is gekomen stroomafwaarts van het uitzetpunt in Goor. Aan de zwemlust van de vissen kan dit niet liggen, gezien de meldingen stroomopwaarts (tot Hengelo aan toe) en ook de meldingen in de zijtak richting Almelo. Wat eventueel wél mee kan spelen is dat de zijtak en pand 2 door de bank genomen drukker bevestigd worden dan het stuk tussen Eefde en Goor. De toekomst zal dit moeten uitwijzen, maar voor de uitzetting van 2012 verdient het wellicht de aanbeveling om een deel van de spiegelkarpers voor pand 1 uit te zetten in de richting van Lochem en Eefde.

Groei

Ook voor wat betreft de groeicijfers is het lastig om conclusies te trekken op basis van de tot nu toe erg kleine steekproef. Van de 38 terugmeldingen zijn 27 stuks gewogen en is van 13 exemplaren de lengte opgemeten. Dit geeft eens te meer aan dat lang niet elke vanger van een spiegelkarper zich bewust is van de gegevens die nodig zijn om een SKP te monitoren. Hier ligt voor de KSN regio Oost dus nog een schone taak weggelegd.

Metten is weten

Wanneer we in tabel 2 naar de gemiddelde groei kijken zien we zowel bij lengte als gewicht een toename die hoopgevend is te noemen. Voor een vergelijking met andere projecten is het nog te vroeg. De verschillen tussen de sluispanden onderling zijn vrij eenvoudig te verklaren door te kijken naar de periode waarin de terugmeldingen zijn gedaan. Zo zijn bijna alle terugmeldingen op pand 2 afkomstig uit de eerste drie maanden van 2012 en dateert de laatste melding op dit stuk van 3 mei jongstleden. Het is dan ook geen verrassing dat op dit sluispand de minste groei is waargenomen. Beide meldingen van pand 3 komen uit respectievelijk juni en augustus. Deze vissen hebben dus ook aanzienlijk meer tijd gehad om te groeien en laten dan ook de meeste groei zien. De meldingen op pand 1 spreiden zich uit van maart tot en met augustus en vormen qua groei een middenweg tussen de twee overige panden.

Uiteraard hangt de groei van spiegelkarpers van talloze factoren af en speelt het genetisch materiaal hierbij een belangrijke rol. Geen enkele vis zal echter groeien wanneer niet voldoende voedsel en ruimte voorhanden is. Uit hengelvangstregistratie voorafgaand aan het SKP is gebleken dat er op het Twentekanaal voldoende ecologische ruimte is voor het uitzetten van karper. Vooralsnog lijkt het erop dat de daadwerkelijke groei van de uitgezette spiegelkarpertjes dit beeld ondersteunt.

Opvallende terugmeldingen

Één van de leukste dingen aan het monitoren van een SKP is dat er altijd verrassende terugmeldingen binnenkomen. Reislustige vissen, opvallende gewichtstoe- en afname of juist erg honkvaste vissen. Geen project en geen vis is hetzelfde. Daarom staat hieronder een aantal terugmeldingen dat wat ons betreft tot nu toe de highlights weergeeft van het lopende SKP.

Patrick Engelsen met de absolute 'pionier' van het SKP op het Twentekanaal. Vis 51 zorgde op 8 januari 2012 voor de allereerste melding. De vangst van Patrick betrof echter al de derde terugvangst van deze vis, op 1 april 2012! Daarna is deze vis tot nog toe niet meer in de fout gegaan. Al dat vissersaas zorgde in de eerste maanden van 2012 voor een gewichtstoename van 2300 naar 3300 gram.

Hoewel we van pand 3 van het Twentekanaal tot nu toe slechts twee meldingen hebben ontvangen, zit hier wel de hardste groeier van het project bij. Vis 8 was bij uitzetting al één van de grotere vissen met 2900 gram bij 50 centimeter. Michiel Jansen ving deze vis op 13 augustus jongstleden op 5500 gram bij 60,5 centimeter!

Veelmelder Dennis Nijland met één van zijn 5 terugvangsten. Het leverde Dennis, naast de mooie vangstervaring, een waardebon op van 20 euro omdat dit de 20e terugmelding betrof binnen ons SKP!

*Daaf Wolters is behalve regiover-
tegenwoordiger van KSN regio Oost ook
een begenadigd kanaalvisser. Met 6
gevangen projectspiegels is Daaf
koploper wat terugmeldingen betreft.
Maar daarnaast houdt hij langs de
waterkant ook altijd zijn ogen open. Zo
spotte hij eind mei op pand 1 van het
Twentekanaal een flink aantal paaiende
karpers. Daar zaten ook een aantal
projectspiegels bij. Daaf nam vervolgens
de camera ter hand en wist aan de hand
van deze foto's nog twee karpers terug te
vinden in ons archief! Één van deze twee
exemplaren werd nota bene slechts vier
dagen later teruggevangen (zie volgende
pagina).*

Vis 184 bij drie verschillende gelegenheden. Van boven naar beneden: Tijdens de paai op 22 mei 2012 (gefotografeerd door Daaf Wolters), tijdens de uitzetting op 10 december 2011 en in handen van trotse vanger Rick Shaw op 26 mei 2012. De vis woog bij terugvangst 3000 gram en dat betekent een toename van 700 gram, terwijl de vis dus net afgepaaid was.

Nationale Topcompetitie Karpervissen

De wedstrijdvisserij op karper neemt al jaren toe in populariteit. Veel karpervissers prijzen de gezellige sfeer waarmee een karperwedstrijd wordt omlijst en daarnaast is het wedstrijdvisserij op karper ook voor commerciële partijen interessant. De landelijke KSN en Sportvisserij Nederland spelen hier handig op in en hebben dit jaar de handen ineengeslagen voor de organisatie van de Nationale Topcompetitie Karpervissen.

De NTK bestaat uit vier afzonderlijke wedstrijden op vier afwisselende locaties, waarbij uiteraard gestreefd wordt naar een zo groot mogelijke diversiteit in wedstrijdwateren. Omdat de NTK ook een functie vervult als uithangbord van de karpervisserij was het geen verrassing dat ook het Twentekanaal als wedstrijdwater in beeld kwam gezien haar rijke historie als karperwater.

De wedstrijd op het Twentekanaal is gevestigd in het eerste weekend van september. Alle inspanningen van de 40 deelnemende koppels ten spijt is er helaas geen enkele karper gevangen tijdens deze 40 uur durende wedstrijd. Uiteraard zijn hiervoor verschillende oorzaken aan te wijzen, maar het toont eens te meer aan hoe belangrijk het is om het karperbestand op het Twentekanaal te versterken door middel van uitzettingen.

Één van de sponsors van de NTK is het bedrijf Carpfarm, dat kweekkarper importeert vanuit de Franse regio 'la Brenne'. Deze sponsoring bestaat uit 250 kg kweekkarper per wedstrijdwater welke beschikbaar gesteld wordt aan de visrechthebbende. In het geval van het Twentekanaal is de visrechthebbende de Beheers Eenheid Twentekanaal (BET). Wij zijn bijzonder verheugd dat de BET na overleg besloten heeft om deze 250 kg karper ter beschikking te stellen aan het lopende SKP op het Twentekanaal.

Overigens zijn er naast de NTK nog verschillende andere karperwedstrijden op het Twentekanaal. Leuk om te vermelden in deze context is dat 3 van de terugvangsten op TK1 van wedstrijden afkomstig zijn!

De NTK aan het Twentekanaal (foto: Fishingteam Treffers)

Uitzetting 2012

Voor de uitzetting van 2011 is de vis besteld bij de Duitse kweker Peschkes. Hoewel deze partij vis geen grote variatie kende in schubbenpatroon en voornamelijk uit vrij kale vissen bestond waren wij zeer tevreden over de levering, gezondheid en prijs van deze vissen. Voor wat betreft groei en overlevingspercentage is het nog iets te vroeg om conclusies te trekken maar zoals te lezen valt in het hoofdstuk 'Terugmeldingen' zijn de voortekenen zeker goed te noemen.

Desondanks hebben wij als KSN regio Oost besloten om dit jaar bij een andere kweker te bestellen. Per jaargang kan er uiteraard wel wat verschil zitten in het aangeleverde product van een kweker, toch denken wij de diversiteit in het karperbestand te maximaliseren door bij verschillende kwekers te bestellen. Zo wordt op het Twentekanaal ieder jaar een volledig ander type spiegelkarper uitgezet.

Mede gezien de sponsoring die wij via de NTK en de BET toegezegd hebben gekregen is dit jaar gekozen om te bestellen bij Carpfarm. Carpfarm importeert kweekkarper uit de Franse regio 'la Brenne'. De vissen van Carpfarm hebben een Hongaarse bloedlijn en vertonen tot nu toe een mooie groei in de projecten waarin deze vissen zijn uitgezet. De kleinste gewichtsklasse bestaat uit vissen tussen de 1000 en 3000 gram met een gemiddeld gewicht van 2000 gram. Enkele voorbeelden van de door Carpfarm geleverde vissen zijn hieronder afgebeeld.

Hoewel garanties over beschubbing bij geen enkele kweker worden afgegeven, hopen we uiteraard op deze prachtig beschubde spiegelkarpes! (foto's: Carpfarm)

De levering van de 390 kg spiegelkarper staat gepland voor komende winter. Het exacte tijdstip is nog niet bekend en hangt onder andere af van het weer. De buitentemperatuur moet namelijk voldoende laag zijn omdat dit de beste garanties geeft voor een succesvol transport. Te zijner tijd zal de uitzetting uiteraard breed gecommuniceerd worden om voldoende vrijwilligers op de been te krijgen, maar zeker ook om geïnteresseerden de kans te bieden om een kijkje te nemen bij deze fascinerende gebeurtenis!

Dankwoord

Als regio Oost zijn wij enorm trots op het Spiegelkarperproject op het Twentekanaal. De grote saamhorigheid en inzet die wij tot nu toe mogen ervaren rondom het SKP is voor ons een geweldige stimulans. Maar zoals altijd kunnen wij het niet alleen en daarom willen wij graag een aantal mensen, instanties en bedrijven bedanken voor hun bijdrage aan het project.

Allereerst willen wij graag de instanties bedanken die hun toestemming hebben verleend voor het SKP. Rijkswaterstaat, Sportvisserij Oost Nederland en last but not least de Beheers Eenheid Twentekanalen. Bovendien willen wij extra dank uitspreken richting de BET voor de donatie van 250 kg spiegelkarper aan ons SKP, voortkomend uit de Nationale Topcompetitie Karpervissen.

Daarnaast willen we Aart Lokhorst bedanken voor zijn rol bij de opstart van het SKP en zijn inspanningen om de beroepsvisserij te overtuigen van het belang om projectspiegels terug te zetten.

Vanuit de hengelsportverenigingen waren wij blij verrast met een donatie van het Enschedese VIOS, die hiermee hebben laten zien het karperbestand op het Twentekanaal een warm hart toe te dragen.

Zonder sponsoren is het niet mogelijk om een SKP te financieren. Wij zijn dan ook zeer dankbaar met een flink aantal trouwe sponsoren dat altijd klaarstaat om de karpervisserij in de regio Oost op alle mogelijke manieren te ondersteunen.

Tot slot een woord van dank richting de regioleden van KSN regio Oost en alle andere karpervissende vrijwilligers die op welke wijze dan ook hebben bijgedragen aan het SKP. Het is van levensbelang dat wij karpervissers ons blijven inzetten om zo onze mooie hobby voor de toekomst te behouden.

Bedankt allemaal!

Karper Studiegroep Nederland regio Oost

Roy Alofs
Martijn Dikken
Sjoerd Groot
Christian Hummelink
Emil Molzer
Jochem Overdijk
Daaf Wolters
Mark Zelle

